

Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

EGZAMIN MATURALNY 2010

FILOZOFIA

POZIOM PODSTAWOWY

Klucz punktowania odpowiedzi

MAJ 2010

Zadanie 1. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się wiedzą i rozumieniem wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu etyki (I 1)
-------------------------	---

1 p. – za poprawne podkreślenie postawy

Poprawna odpowiedź

b) troską o dobro innych

Zadanie 2. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się wiedzą i rozumieniem wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu epistemologii i antropologii (I 1)
-------------------------	--

2 p. – za poprawne przyporządkowanie wszystkich terminów

Poprawna odpowiedź

a) idealizm b) realizm pojęciowy c) obiektywizm

1 p. – za dwa poprawne przyporządkowania

0 p. – za jedno przyporządkowanie lub brak odpowiedzi

Zadanie 3. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się wiedzą i rozumieniem wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu epistemologii (I 1)
-------------------------	---

2 p. – za poprawne wyjaśnienie dwóch terminów

Przykładowe odpowiedzi

a) *aksjomat – pewnik, twierdzenie niewymagające uzasadnienia, oczywiste; w naukach dedukcyjnych zdanie przyjmowane bez dowodu, podstawa uzasadniania innych zdań*

b) *dedukcja – rozumowanie polegające na zastosowaniu ogólnej zasady do pojedynczego przypadku (np. sylogizm) lub wnioskowanie, w którym między wnioskiem a przypadkami zachodzi związek wynikania logicznego*

1 p. – za poprawne wyjaśnienie jednego terminu

0 p. – za brak wyjaśnienia lub niepoprawne definicje

Zadanie 4. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się wiedzą i rozumieniem wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu ontologii (I 1) z wykorzystaniem podstawowych koncepcji filozoficznych (I 2)
-------------------------	--

2 p. – za poprawne wyjaśnienie obydwu twierdzeń

Poprawne odpowiedzi

- a) odwołując się do przyczyny celowej
- b) odwołując się do przyczyny materialnej

1 p. – za poprawne wyjaśnienie jednego twierdzenia

0 p. – za niepoprawne lub niepełne wyjaśnienie twierdzeń

Zadanie 5. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się wiedzą i rozumieniem wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu ontologii, epistemologii, antropologii i etyki (I 1)
-------------------------	--

2 p. – za podanie czterech przeciwstawnych pojęć

Poprawne odpowiedzi

- a) obiektywizm
- b) przypadkowość, indeterminizm (jedno z podanych)
- c) idealizm, immaterializm, spirytualizm (jedno z podanych)
- d) relatywizm, anarchizm, liberalizm, sceptycyzm (jedno z podanych)

1 p. – za podanie trzech przeciwstawnych pojęć

0 p. – za podanie dwóch przeciwstawnych pojęć

Zadanie 6. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się rozumieniem podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)
-------------------------	--

2 p. – za poprawne wpisanie pięciu odpowiedzi

Poprawna odpowiedź

Parmenides – b), c), d)

Heraklit – a), e)

1 p. – za poprawne wpisanie przynajmniej trzech odpowiedzi

0 p. – za poprawne wpisanie mniej niż trzech koncepcji

Zadanie 7. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się rozumieniem podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)
-------------------------	--

2 p. – za trzy poprawne uzupełnienia

Poprawne odpowiedzi

monadą, części, podzielność

1 p. – za dwa poprawne uzupełnienia

0 p. – za jedno lub brak uzupełnienia

Zadanie 8. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się wiedzą i rozumieniem wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu epistemologii (I 1)
-------------------------	---

1 p. – za poprawne podanie dwóch nazw stanowisk filozoficznych

Poprawne odpowiedzi

- a) empiryzm
- b) relatywizm, subiektywizm (jedna z podanych)

0 p. – za podanie jednego stanowiska filozoficznego

Zadanie 9. (0–3)

Korzystanie z informacji	Wykorzystanie nabytej wiedzy filozoficznej do krytycznego analizowania tekstów filozoficznych, a w szczególności do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji (II 1)
--------------------------	---

3 p. – za poprawne, wyczerpujące wyjaśnienie

Przykładowa odpowiedź

Wcześniejsza filozofia zakładała przeciwieństwo zachodzące pomiędzy podmiotem a przedmiotem. Kant przeniósł punkt ciężkości dociekań filozoficznych na badanie warunków poznania rzeczy. Idealizm krytyczny różni się od zwykłego tym właśnie, że zwraca się ku analizie mechanizmów poznawczych. Poprzednicy Kanta uważali, że doświadczenie umożliwia pojęcia – on to odwrócił, stwierdzając, iż to pojęcia umożliwiają doświadczenie.

1 p. – poprawne rozumienie ale niepełne wyjaśnienie

0 p. – za niepoprawne rozumienie

Zadanie 10. (0–3)

Korzystanie z informacji	Wykorzystanie nabytej wiedzy filozoficznej do krytycznego analizowania tekstów filozoficznych, a w szczególności do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji (II 1)
--------------------------	---

3 p. – za cztery poprawne odpowiedzi

Poprawne odpowiedzi

- a) nie b) nie c) tak/nie d) tak

2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi

0 p. – za jedną poprawną odpowiedź lub jej brak

Zadanie 11–20.

Korzystanie z informacji	Wykorzystanie nabytej wiedzy filozoficznej do krytycznego analizowania tekstów filozoficznych, a w szczególności do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji (II 1); konfrontowanie poglądów z poglądami innych filozofów (II 3). Zapisywanie w zwięzłej formie wyników krytycznej analizy tekstu filozoficznego (III 1)
--------------------------	--

Zadanie 11. (0–3)

a)

2 p. – za poprawne wskazanie niezależności etyki

Przykładowa odpowiedź

Zdaniem Kotarbińskiego etyka powinna być niezależna na przykład od: religii, światopoglądu naukowego i wiedzy książkowej, opinii innych.

1 p. – za częściowe wskazanie niezależności etyki

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

b)

1 p. – za poprawną odpowiedź

Przykładowa odpowiedź

Etyka właściwa zajmuje się odpowiedzią na pytania, jak trzeba żyć, by być porządnym człowiekiem (zaczynnym człowiekiem), jak postępować, by zasłużyć na szacunek (by obronić się przed hańbą) itp.

0 p. – za niepoprawną odpowiedź lub jej brak

Zadanie 12. (0–3)

a)

2 p. – za wymienienie dwóch cech lub ich opisanie

Przykładowa odpowiedź

Cechy opiekuna spolegliwego: jest odpowiedzialny (możemy na niego liczyć), zawsze dotrzymuje obietnic, broni zasługujących na obronę nawet w obliczu niebezpieczeństwa, nie ulega pokusom, które mogłyby go odwieść od obietnicy obrony.

1 p. – za wymienienie jednej cechy lub jej opisanie

0 p. – za błędną odpowiedź lub jej brak

b)

1 p. – za wyjaśnienie powodu

Przykładowa odpowiedź

Cechy te mają znaczenie dla kierowania życiem zbiorowym, są ważne w praktyce i indywidualnym działaniu, gwarantują ochronę słabszym, pozwalają ugruntować dobro.

0 p. – za błędne wyjaśnienie lub jego brak

Zadanie 13. (0–3)**3 p.** – za poprawne sformułowanie wszystkich pytań

Przykładowe odpowiedzi (muszą mieć formę pytań)

- a) *czy obowiązki moralne ma tylko względem tych, którym przyobiecał opiekę?*
- b) *czy jeśli nie zaciągnął zobowiązań, to może siedzieć z założonymi rękoma?*
- c) *czy pomoc należy się tylko osobom moralnie cennym? Czy też osobom, które budzą pogardę?*
- d) *czy powinien kierować się własnym sumieniem?*

2 p. – za sformułowanie dwóch pytań**1 p.** – za sformułowanie jednego pytania**0 p.** – za brak odpowiedzi albo brak odpowiedzi w formie pytań**Zadanie 14. (0–2)****2 p.** – za prawidłową odpowiedź i jej uzasadnienie

Przykładowa odpowiedź

Solidaryzując się z jakąś grupą społeczną (gronem podstawowym), opowiadamy się, np. za pewnymi stosunkami społecznymi lub wspólnotą narodową.

0 p. – za nieprawidłową odpowiedź i brak uzasadnienia**Zadanie 15. (0–4)****4 p.** – za poprawną odpowiedź i pełne uzasadnienie

Przykładowa odpowiedź

Solidarność z pokrzywdzonym (oraz pomoc dla krzywdziciela).

Przykładowe uzasadnienie

1. *Solidaryzuje się z pokrzywdzonym, ponieważ jest on ofiarą i wymaga pomocy.*
2. *Często przyczyny postępowania krzywdziciela nie zależą od niego samego. Do jego złej kondycji etycznej przyczynia się niedostatek wiedzy, zwykłe ludzkie słabości, a także środowisko, w którym się wychował. Nawet jeśli jego postępowania nie możemy usprawiedliwiać, powinniśmy pomóc mu się wydostać z „dna upadku” moralnego.*

2 p. – za poprawną odpowiedź i częściowe uzasadnienie**1 p.** – za poprawną odpowiedź i brak uzasadnienia.**0 p.** – za niepoprawną odpowiedź i brak uzasadnienia; sprzeczność między odpowiedzią a uzasadnieniem**Zadanie 16. (0–1)****1 p.** – za poprawną odpowiedź na pytanie

Przykładowa odpowiedź

Sumienie jest ostateczną instancją w rozstrzyganiu etycznych dylematów.

0 p. – za brak odpowiedzi

Zadanie 17. (0–2)

2 p. – za poprawne, pełne uzasadnienie

Przykładowa odpowiedź

Każdą sytuację należy rozważyć we własnym sumieniu. Wiedza książkowa może nam posłużyć jedynie jako opowieść, jak inni radzili sobie z podobnymi problemami, ale nie znajdziemy w nich gotowej podpowiedzi na nasz szczególny przypadek. Właśnie dlatego, że każdy przypadek jest inny i niepowtarzalny.

1 p. – za poprawne ale częściowe uzasadnienie

0 p. – za niepoprawne uzasadnienie

Zadanie 18. (0–2)

2 p. – za wskazanie i uzasadnienie

Przykładowa odpowiedź

Tak. Np. zarówno w przypadku etyki niezależnej, jak i etyki cnót wskazania naszego postępowania nie są uzależnione od czynników absolutnych – zewnętrznych; wybór właściwego postępowania uzależniony jest od naszego pojmowania sytuacji i rozumienia kontekstu wartości w postępowaniu.

1 p. – za uzasadnienie lub za samo wskazanie

0 p. – za nieprawidłową odpowiedź

Zadanie 19. (0–4)

4 p. – za odpowiedź i pełne uzasadnienie swojego wyboru argumentami z dziedziny filozofii

Przykładowe odpowiedzi

Nie. W różnych czasach i różnych krajach obowiązują odmienne często sprzeczne zasady etyczne. Uzależnione są od kontekstu historycznego, politycznego i społecznego, w którym powstały, dlatego często zmieniają się na przestrzeni czasu, tak by mogły jak najlepiej regulować życie danej społeczności.

Tak. Niezależnie od historii i doświadczeń różnych narodów zawsze pozostaje ideał opiekuna społecznego jako osoby odpowiedzialnej nie tylko za tych, którzy zostali pokrzywdzeni, ale i za tych, którzy wyrządzili krzywdę innym.

I tak, i nie. Zmieniają się prawa i zasady obowiązujące w danych społecznościach, ale ideał człowieka opiekuńczego w swych ogólnych zarysach pozostaje niezmienny.

2 p. – za wskazanie i częściowe uzasadnienie

Przykładowe odpowiedzi

Np. niezmiennie cenimy osobę, która dotrzymuje obietnic, bierze innych w obronę, nie uchyla się od obowiązków, nie zażywa narkotyków itd.

1 p. – za wskazanie i brak uzasadnienia

0 p. – za brak odpowiedzi

Zadanie 20. (0–6)**a)****3 p.** – za pełną charakterystykę stanowiska

Przykładowa odpowiedź

Stanowisko, jakie reprezentuje Kotarbiński można zaliczyć do subiektywizmu etycznego. Choć nazywane jest realizmem praktycznym. Zasady postępowania są zmieniane i zależnie od warunków otoczeni. Opierają się na obserwacji świata, a nie z góry ustanowionym systemie.

1 p. – za wskazanie samego stanowiska**0 p.** – za wskazanie niewłaściwego stanowiska lub brak odpowiedzi**b)****3 p.** – za wskazanie i pełną poprawną charakterystykę stanowiska

Przykładowa odpowiedź

Stanowisko Kotarbińskiego reprezentowane w tym tekście jest altruistyczne.

Postępowanie „opiekuna spolegliwego” ma na względzie dobro innych. Do tego stopnia, że nie zważa on na własne pragnienia i marzenia, a nawet na własne bezpieczeństwo, zdrowie i życie, nawet jeśli pomoc niesie osobie postępującej niegodnie.

1 p. – za wskazanie samego stanowiska**0 p.** – za wskazanie niewłaściwego stanowiska lub brak odpowiedzi